

Tillsynsplan 2024

Stadsbyggnadsnämndens tillsyn enligt plan- och bygglagen och miljöbalken

2024-02-27

Förord

Stadsbyggnadsnämnden är tillsynsmyndighet med ansvar över byggnadsfrågor enligt Plan- och bygglagen (2010:900), PBL, samt strandskydd och stängselgenombrott i Miljöbalken (1998:808), MB. För att tillsynsarbetet ska kunna följas upp, utvärderas och planeras tar nämnden årligen fram en tillsynsplan. I tillsynsplanen redovisas stadsbyggnadsnämndens tillsynsansvar inom respektive lagstiftning, utvärdering av föregående års tillsynsarbete samt mål och aktiviteter för det kommande året. Förvaltningen har under 2023 registrerat 1810 nya tillsynsärenden enligt plan- och bygglagen och miljöbalken. Under samma period har förvaltningen avslutat 2589 tillsynsärenden.

Innehåll

1	Inledning	5
1.1	Summering av tillsynsarbetet 2023	5
1.2	Tillsynsprocessen	7
1.3	Personalresurser	10
2	Tillsyn enligt Plan- och bygglagen	11
2.1	Inledning	11
2.1.1	Stadsbyggnadsnämndens tillsynsansvar enligt Plan- och bygglagen	11
2.1.2	Ärendekategorier	11
2.2	Utvärdering av 2023 års tillsyn enligt PBL	13
2.2.1	Ärendestatistik	13
2.2.2	Måluppfyllnad	15
2.2.3	Slutsatser	17
2.3	Tillsynsplan för 2024 enligt PBL	18
2.3.1	Behovsutredning	18
2.3.2	Målsättningar och aktiviteter	19
3	Tillsyn enligt Miljöbalken	21
3.1	Inledning	21
3.1.1	Stadsbyggnadsnämndens tillsyn enligt Miljöbalken	21
3.1.2	Strandskyddet	21
3.1.3	Stängselgenombrott	22
3.2	Utvärdering av 2023 års miljöbalkstillsyn	22
3.2.1	Ärendestatistik	22
3.2.2	Måluppfyllnad	23
3.2.3	Slutsatser	25
3.3	Behovsutredning	26
3.3.1	Nationella och regionala mål och strategier	27
3.3.2	Kommunala styrdokument	29
3.3.3	Lokala förutsättningar	30
3.3.4	Områden där behovet av tillsyn är stort	31
3.4	Tillsynsplan 2024 för strandskyddet	35
3.4.1	Prognos för inkomna anmälningar	35
3.4.2	Personalresurser	35
3.4.3	Prioritering av tillsynsinsatser	35

3.4.4	Objekt för planerad tillsyn	36
3.4.5	Målsättningar och aktiviteter	37

1 Inledning

Stadsbyggnadsnämnden är tillsynsmyndighet med ansvar över byggnadsfrågor enligt plan- och bygglagen (2010:900), PBL, samt strandskydd och stängselgenombrott i miljöbalken (1998:808), MB. Som tillsynsmyndighet har nämnden ansvar för att kontrollera efterlevnaden av lagstiftningen, föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av de aktuella lagstiftningarna.

En fungerande tillsynsverksamhet utgör ett viktigt verktyg för att uppnå en effektiv, enhetlig och rättssäker tillämpning av plan- och bygglagstiftningen respektive miljöbalken. Ett aktivt tillsynsarbete ger en tydlig signal att det finns en betydande risk att överträdelser upptäcks och medför konsekvenser.

För att tillsynsarbetet ska kunna följas upp, utvärderas och planeras tar nämnden årligen fram en tillsynsplan. I tillsynsplanen redovisas stadsbyggnadsnämndens tillsynsansvar inom respektive lagstiftning, utvärdering av föregående års tillsynsarbete samt mål och aktiviteter för det kommande året.

1.1 Summering av tillsynsarbetet 2023

Tillsynsarbetet har under 2023 i viss mån påverkats av och utvecklats i linje med organisatoriska förändringar. Vid årsskiftet 2022/2023 blev fem av Göteborgs stads förvaltningar fyra i det som kallas för NOS – Ny organisation för stadsutveckling - och de nybildade verksamheterna ska på sikt mer uttalat arbeta utifrån processer och skeden, och därigenom förtydliga såväl som förenkla samarbetet i de stadsbyggande, förvaltande och exploaterande förvaltningarna. Stadsbyggnadskontoret bytte vid årsskiftet namn till stadsbyggnadsförvaltningen och välkomnade i samma stund de tre systerförvaltningarna exploateringsförvaltningen, stadsmiljöförvaltningen och stadsfastighetsförvaltningen. För tillsynsenheten innebar de organisatoriska skiftningarna inga stora förändringar men löpande under året har samarbeten initierats och frågor uppkommit kring nya samarbetsytor och forum för samverkan. Två av de områden som diskuterats är när staden äger fastigheter där tillsynsärenden förekommer, respektive hur de olika förvaltningarna gemensamt kan arbeta med problematiken kring siktskymmande och inträngande växtlighet.

Tillsynsenheten har under året även anpassats till den konjunkturförändring som samhället i stort upplevt under merparten av det gångna året. För bygglovavdelningen, där tillsynsenheten är placerad, innebär en tillbakagång i byggande och exploatering att resurser lokaliserats om och att ett ökat fokus avseende hantering har tillsynsärenden har skett inom hela avdelningen. Under sommaren och tidiga hösten avslutades de projektanställningar som ingick i Projekt Tillsyn och även anställningar för de timanställda studenter som arbetat med hisstillsyn. Under hösten övergick även tillsynsenheten i två grupper med nya sammansättningar av medarbetare.

Tillsynsarbetet har 2023, precis som under 2022, utgått från prioriteringen av ärenden med fara för liv och hälsa. Den typen av massanmälningar som beskrivits i tidigare utvärdering har inte förekommit men det har inkommit många tillsynsärenden av hög allvarlighetsgrad och påfyllnaden av nya prioriterade ärenden har varit konstant. Den insats som gjorts av timanställda medarbetare kring arbetet med hissar och efterlevnaden av de regelverk som följer beträffande besiktning och avstängning av hissar kan även denna sägas utgå från målbilden om en säker och trygg stad för göteborgare, besökare och näringsliv. Ett annat särskilt fokus under året har varit den egeninitierade strandskyddstillsynen vilken kommit till uttryck i två tillfällen av tillsynsbesök under sommarhalvåret; det första en inventering av samtliga badplatser längs kusten och det andra en uppsökande tillsyn utmed den sydligaste delen av det nyligen inrättade naturreservatet Stora Amundö och Billdals skärgård. Tillsynsenheten har även löpande deltagit i forum för myndighetsgemensam samverkan. Insatserna har initierats både från stadens ledning och polis men även från de olika förvaltningarna inom staden.

Under året upprättades totalt 1810 nya tillsynsärenden enligt plan- och bygglagen och miljöbalken. Under samma period har förvaltningen fattat beslut om avslut i 2589 i tillsynsärenden.

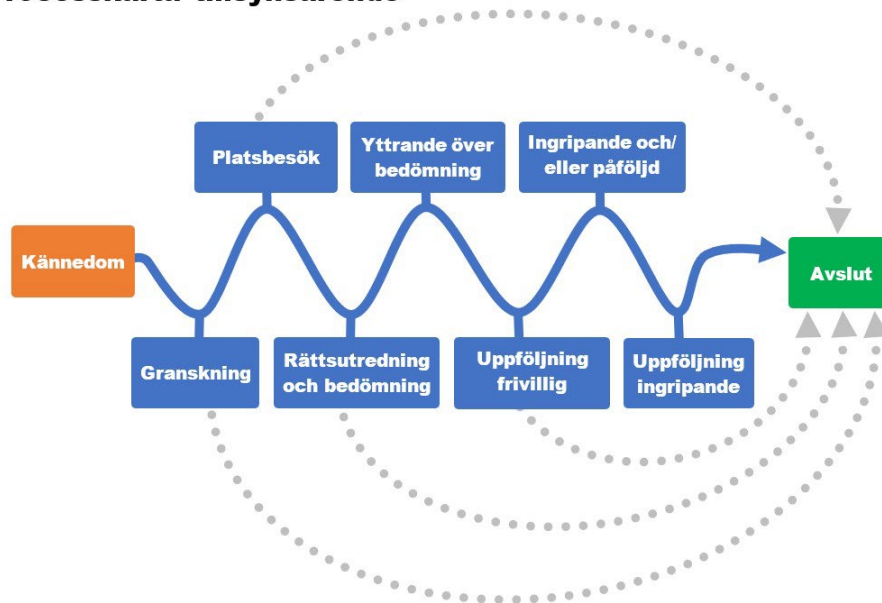
Vid utgången av 2023 avslutades Projekt Tillsyn med ett lyckat resultat. Samtliga ärenden i projektet var då omhändertagna och är under handläggning i de fall de inte kunnat avslutas.

1.2 Tillsynsprocessen

Tillsynsprocessen börjar med att ett ärende upprättas efter att stadsbyggnadsnämnden fått kännedom om en eventuell överträdelse och avslutas med att nämnden avslutar ärendet genom ett beslut om att inte ingripa, eller avskrivning av ärendet. Vägen fram till avslut ser olika ut beroende på behov av utredning och inställning till rättelse från berörda fastighetsägare.

Nedan presenteras en översiktlig generell processkarta för tillsynsärenden samt beskrivning av vad de olika momenten innebär.

Processkarta tillsynsärende

Kännedom om överträdelse

Processen för ett tillsynsärende börjar med att stadsbyggnadsnämnden genom en anmälan eller genom egen upptäckt får kännedom om att en eventuell olovlig eller tillståndspliktig åtgärd har vidtagits. Stadsbyggnadsnämndens egen upptäckt av åtgärder sker vanligtvis i samband med att handläggare granskar andra ärenden på en fastighet. En extern tillsynsanmälan görs ofta via kommunens hemsida. Mot bakgrund av informationen om en eventuell överträdelse upprättas ett tillsynsärende.

Inledande granskning

Vid en inledande granskning bedömer förvaltningen om ärendet har kommit till rätt myndighet, om det kan avslutas direkt eller kräver vidare utredning samt hur ärendet skall prioriteras i förhållande till eventuell fara för människors liv och hälsa. Om ärendet kräver vidare utredning skickas ett informationsbrev till berörd fastighetsägare från tillsynskoordinatör. Av informationsbrevet framgår att ett tillsynsärende har upprättats och vad det avser, hur fastighetsägaren själv kan söka information om vad som kräver tillstånd, samt hur hen på eget initiativ kan ansöka om tillstånd eller vidta rättelse.

Koordinatorn ansvarar för att samordna alla tillsynsärenden fram till att de fördelas till en tillsynshandläggare.

Platsbesök och dokumentation

När ärendet tilldelats en handläggare börjar hen utreda om den anmälda åtgärden har utförts i strid med PBL eller MB. I merparten av fallen behöver detaljerad information om åtgärden inhämtas genom ett tillsynsbesök på plats. Fastighetsägaren informeras om besöket på förhand. Under tillsynsbesöket dokumenteras anmälda åtgärder noggrant genom foton och anteckningar och mått tas vid behov. Namn på de personer som närvarar vid besöket antecknas och vid behov tas kontaktuppgifter till dessa personer. All eventuell muntlig information från fastighetsägare, observationer gjorda av tillsynshandläggare och foton från tillsynsbesöket sammanställs i ett protokoll. Protokollet blir sedan en del av underlaget till bedömningen i ärendet.

Rättsutredning och bedömning

När samtliga relevanta underlag har inhämtats i ärendet görs en formell bedömning av åtgärden utifrån tillämpliga bestämmelser i PBL eller MB. Om åtgärden inte utgör någon överträdelse så avslutas ärendet med ett beslut att inte ingripa eller avskrivning, och bedömningen inkluderas då i beslutet. Om åtgärden bedöms utgöra en överträdelse sammanställs de rättsliga grunderna för detta och möjliga alternativ för frivillig rättelse i ett bedömningsbrev som skickas till fastighetsägaren. Frivillig rättelse kan i vissa fall innebära att ansöka om bygglov eller dispens från strandskyddet i efterhand. I andra fall behöver en åtgärd helt tas bort eller ändras så att den blir förenlig med gällande bestämmelser i PBL eller MB.

I bedömningsbrevet anges också vad som sker om fastighetsägaren inte väljer att vidta frivillig rättelse. Det innefattar en upplysning om vilken typ av föreläggande som då kommer att tillämpas, vad som ingår i föreläggandet samt om det kommer att förenas med byggsanktionsavgift eller vite. Sammantaget utgör bedömningsbrevet förvaltningens huvudsakliga kommunikering av ärendets förutsättningar med fastighetsägaren, i de fall rättelse behöver vidtas. I brevet uppmanas fastighetsägaren att inom en fastställd tidsram ge besked till förvaltningen om denne har för avsikt att vidta frivillig rättelse eller inte.

Fastighetsägarens yttrande över bedömning

Efter att bedömningen skickats ut inväntar stadsbyggnadsförvaltningen besked från fastighetsägaren om hur hen väljer att gå vidare i ärendet. Om fastighetsägaren väljer att vidta frivillig rättelse bestäms en tidsram för när rättelse skall vara utförd. Om fastighetsägaren meddelar att hen inte delar förvaltningens bedömning och motsätter sig rättelse, eller om svar från fastighetsägaren helt uteblir, så går handläggaren vidare med ett ingripande i ärendet.

Uppföljning av frivillig rättelse

När tidsfristen för frivillig rättelse har gått ut följer förvaltningen upp om det som fastighetsägaren har valt att göra har utförts. Detta görs vanligtvis genom att ta en ny kontakt med fastighetsägaren eller genom att, vid behov, genomföra ett nytt tillsynsbesök. Om det har kommit in en ansökan om lov eller en anmälan om en anmälningspliktig åtgärd flyttas tillsynsärendet över till den

handläggare eller inspektör som handlägger ärendet om lov eller anmälan. Om fastighetsägaren har vidtagit rättelse i enlighet med bedömningen avslutas ärendet med ett beslut att inte ingripa, eller avskrivning. Om inga åtgärder har vidtagits eller om det som gjorts inte är tillräckligt går handläggaren vidare med ett ingripande och/eller påföljd i ärendet.

Ingripande och/eller påföljd

Föreläggande och verkställighetsmedel

Om det skett en överträdelse av bestämmelser i PBL eller MB så kan stadsbyggnadsnämnden besluta om olika typer av förelägganden för att åstadkomma rättelse eller genomförande av en åtgärd. Förelägganden kan även, i olika utsträckning, kombineras med verkställighetsmedel, till exempel vite och handräckning. Vilka förelägganden som kan beslutas på delegation av handläggaren respektive behöver beslutas av stadsbyggnadsnämnden framgår av delegationsordningen.

Byggsanktionsavgift

Om någon bryter mot en bestämmelse i PBL ska stadsbyggnadsnämnden ta ut en byggsanktionsavgift om förutsättningarna för det föreligger.

Byggsanktionsavgiften är en administrativ avgift, men fungerar också som ett påtryckningsmedel för att åstadkomma rättelse. Byggsanktionsavgift kan beslutas såväl när en bygglovspliktig åtgärd har utförts och lov kan beviljas i efterhand som när bygglov inte kan beviljas och åtgärden ska rättas. Ett beslut om byggsanktionsavgift måste alltid tas av stadsbyggnadsnämnden.

Förslag till beslut i stadsbyggnadsnämnden

Handläggarens förslag till beslut om föreläggande kombinerat med eventuellt verkställighetsmedel eller byggsanktionsavgift sammanställs i ett tjänsteutlåtande. Av tjänsteutlåtandet framgår det hur ärendet har beretts och de rättsliga förutsättningarna för ingripande och/eller påföljd. Innan stadsbyggnadsnämnden tar ett beslut om ett ärende har nämnden en skyldighet att underrätta den som är part i ärendet om allt material av betydelse för beslutet och ge parten möjlighet att inom en viss bestämd tid yttra sig över materialet. I enlighet med detta skickas därför tjänsteutlåtandet till den part som föreläggande eller påföljd kan riktas mot, vilket vanligtvis är fastighetsägaren.

Om fastighetsägaren inkommer med ett yttrande över förslag till beslut så behöver handläggaren ta ställning till om yttrandet påverkar förslag till beslut eller inte i något avseende. I vissa fall kan fastighetsägaren presentera information som visar att åtgärden har rättats och det finns då ingen anledning att gå vidare med föreläggande. I andra fall påverkas förslag till beslut i liten eller ingen utsträckning av yttrandet. Förvaltningens ställningstagande till yttrandet redovisas då som ett underlag till beslutet som fattas vid stadsbyggnadsnämndens sammanträde, eller på delegation av handläggaren.

Uppföljning av ingripande

När tidsfristen för att följa ett föreläggande har löpt följs det upp. Ett förbud ska följas upp löpande vid behov. Om det vid uppföljningen visar sig att det som ärendet gäller har rättats så avslutas ärendet med ett beslut att inte ingripa eller

avskrivning. Om föreläggandet inte har följts finns det möjlighet att gå vidare med olika verkställighetsmedel. Om föreläggandet exempelvis har förenats med vite kan förvaltningen ansöka om utdömande av vite och har beslutet förenats med en upplysning om att åtgärden kan genomföras på den ansvariges bekostnad kan det tas ett beslut om att detta ska göras.

Ärendet avslutas

Alla tillsynsärenden ska avslutas med ett beslut. Beslutet tas när det går att konstatera att det som ärendet gäller inte är olovligt enligt PBL eller MB. Detta kan ofta göras efter att rättelse har vidtagits eller efter att det anmälda har fått lov/startbesked och slutbesked eller dispens i efterhand. Av beslutet framgår vad som har skett i ärendet och med vilka underlag och stöd i lagen som beslutet att inte ingripa eller avskrivning motiveras.

1.3 Personalresurser

Stadsbyggnadsförvaltningen arbetar med tillsyn integrerat i lov- och tillståndsprocesser och i separata tillsynsprocesser. Det innebär att många av förvaltningens medarbetare på bygglovavdelningen kommer i kontakt med och handlägger tillsynsärenden. Beroende på typen av tillsynsärende handläggs ärendet av tillsynshandläggare inom avdelningens tillsynsenhet, av administratörer inom byggstödsenheten eller av koordinatörer, bygglovhandläggare eller byggnadsinspektörer inom någon av de fyra bygglovsenheterna.

Merparten tillsynsärenden handläggs av tillsynshandläggare. I de fall en åtgärd har direkt bäring på ett pågående bygglovsärende, ansökan om strandskyddsdispens, eller resulterar i någon ny ansökan, handläggs ärendet av bygglovhandläggare eller byggnadsinspektör. Tillsynsärenden som gäller mindre åtgärder som får tillstånd i efterhand handläggs ofta av koordinatörer.

Tillsynsärenden som rör ventilation och hissar och där förvaltningen får in godkända protokoll inom skälig tid handläggs av administratörer inom byggstödsenheten.

Avdelningens tillsynsenhet består i slutet av 2023 av 13 medarbetare som arbetar med tillsynsärenden enligt både PBL och MB. Av dessa är 11 tillsynshandläggare, en tillsynsjurist och en koordinator. En av medarbetarna arbetar halvtid och en är anställd som konsult.

Under sommaren 2023 slutade tre medarbetare vilka hade visstidsanställning inom Projekt Tillsyn, då deras kontrakt gick ut. Även de tre timanställda medarbetarna, varav den ena hade arbetat heltid merparten av året, slutade under sommaren och hösten. De tre timanställda medarbetarna arbetade enbart med tillsyn av hissar.

2 Tillsyn enligt Plan- och bygglagen

2.1 Inledning

2.1.1 Stadsbyggnadsnämndens tillsynsansvar enligt Plan- och bygglagen

Stadsbyggnadsnämnden är som tillsynsmyndighet skyldig enligt lag att utreda behovet av ingripande och påföljd när det finns uppgifter som tyder på att någon inte följt en bestämmelse i PBL.

Portalparagrafen som styr tillsynsarbetet återfinns i 11 kap. 5 § PBL. Av paragrafen framgår att ansvarig tillsynsmyndighet ska pröva förutsättningarna för och behovet av att ingripa eller besluta om en påföljd enligt detta kapitel, så snart det finns anledning att anta att någon inte har följt en bestämmelse i denna lag, i föreskrifter, domar eller andra beslut som har meddelats med stöd av lagen eller i EU-förordningar som rör frågor inom lagens tillämpningsområde.

2.1.2 Ärendekategorier

Stadsbyggnadsnämndens tillsyn enligt PBL omfattar i huvudsak de formella bestämmelserna i bygglovsprocessen, byggprocessen och bruksskedet samt de materiella bestämmelserna vid lov och byggande. Med formella bestämmelser menas till exempel att en åtgärd inte får påbörjas utan startbesked och att byggnadens ägare skall utföra obligatorisk funktionskontroll av ventilationssystem. Materiella bestämmelser innefattar krav som ställs på specifika åtgärder såsom utformning, tekniska egenskaper, underhåll och enkelt avhjälpna hinder.

I stadsbyggnadsnämndens tillsyn ingår också att bevaka att den utformning och de tekniska egenskaper som det ställdes krav på när ett byggnadsverk uppfördes i huvudsak bevaras under byggnadsverkets livslängd.

Inom ramen för stadsbyggnadsförvaltningens handläggning delas tillsynsärendena in i följande kategorier; Tillsyn, Enkelt avhjälpna hinder (EAH), Obligatorisk ventilationskontroll (OVK) och Hissar och andra motordrivna anordningar (Hiss). Kategorierna utgör strukturen för förvaltningens uppföljning och planering av tillsynsarbetet. Nedan beskrivs exempel på vad som utmärker tillsynsarbetet inom respektive ärendekategori.

2.1.2.1 Tillsynsärenden

Tillståndspliktiga åtgärder

Tillståndspliktiga åtgärder ska ha de tillstånd som krävs innan de utförs. Om en åtgärd som kräver bygglov, rivningslov, marklov eller anmälan har utförts innan

tillstånd har utfärdats så ska det utredas och rättas i efterhand. Byggregler och kontrollplaner ska även följas under byggtiden och det skall finnas förutsättningar att utfärda slutbesked. Slutbesked som visar på att åtgärderna uppfyller meddelade krav ska i de allra flesta fall ha lämnats innan åtgärderna tas i bruk.

Rättelse av en olovligt utförd åtgärd kan ske genom att den tas bort, ges lov i efterhand eller på annat sätt rättas. Under vissa förutsättningar ska stadsbyggnadsnämnden också ta ut en byggsanktionsavgift i tillsynsärenden som rör åtgärder som kräver startbesked. Byggsanktionsavgifter kan tillämpas som en straffavgift för att en åtgärd utförts utan tillstånd eller som ett påtryckningsmedel för att rättelse skall vidtas.

Underhåll och varsamhet

Byggnadsverk ska hållas i vårdat skick och underhållas så att utformning och tekniska egenskaper bevaras. Det innebär att byggnadstekniskt underhåll ska utföras så att byggnadsverket bibehåller de tekniska egenskaper som är väsentliga för exempelvis bärförmåga, säkerhet vid användning och brand, skydd med hänsyn till hälsa samt lämplighet för ändamålet.

Tomter, allmänna platser och andra byggnadsverk än byggnader ska underhållas och skötas så att risk för olycksfall begränsas och betydande olägenheter för omgivning och trafik inte uppkommer.

Byggnader som är särskilt värdefulla ur historisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt skyddas av förbud mot förvanskning. Förvanskning avser förändringar av karaktärsdrag eller egenskaper som utgör byggnaders kulturvärden, på ett sådant sätt att ett av dessa värden förstörs helt eller delvis. Förbudet gäller både invändiga och yttre ändringar och oavsett om bygglov krävs eller inte.

2.1.2.2 Enkelt avhjälpna hinder (EAH)

Publika lokaler och allmänna platser ska vara tillgängliga för alla. Med publik lokal menas sådan lokal dit allmänheten har tillträde. Det är exempelvis butiker, bibliotek, vårdcentraler, terminaler och restauranger. En allmän plats är gator, vägar, torg och andra områden som enligt en detaljplan är avsett för allmänheten.

I de fall det finns enkelt avhjälpna hinder för människor med begränsad rörelse- eller kognitiv förmåga att ta sig till dessa platser finns krav på att fastighetsägare eller verksamhetsutövare åtgärdar dessa. Med enkelt avhjälpna hinder avses hinder i den fysiska miljön som är rimliga att rätta till för att en plats eller lokal ska vara tillgänglig. En bedömning om huruvida ett hinder är enkelt avhjälpbart eller inte avgörs i varje enskilt fall, utifrån hänsyn till nyttan av åtgärden, byggnadens eller platsens förutsättningar, kostnad och tidsåtgång.

2.1.2.3 Obligatorisk ventilationskontroll (OVK)

Kontroll av ventilationen i byggnader ska utföras med bestämt intervall och visa på godkänd funktion. Denna obligatoriska kontroll genomförs för att säkerställa en god inomhusmiljö för de som vistas i bostäder eller lokaler. Vid en OVK ska

det kontrolleras att ventilationssystemets funktion och egenskaper i huvudsak överensstämmer med de föreskrifter som gällde när systemet tog i bruk. Det är byggnadens ägare som ansvarar för att en OVK utförs inom fastställt intervall. Anlitad funktionskontrollant skickar in ett OVK-protokoll till Stadsbyggnadsförvaltningen, oavsett om det visar på godkänd eller icke godkänd funktion.

Stadsbyggnadsnämnden ska övervaka att byggnadens ägare sköter sina skyldigheter beträffande OVK. Om byggnadens ägare inte genomför OVK kan stadsbyggnadsnämnden förelägga ägaren att genomföra den. Om det framgår av ett protokoll att kraven om funktionskontroll inte uppfylls, kan stadsbyggnadsnämnden förelägga ägaren att åtgärda bristerna.

2.1.2.4 Hissar och andra motordrivna anordningar

Kontroll av hissar och andra motordrivna anordningar, såsom trapphissar och portar, ska utföras inom bestämt intervall så att anordningarna erbjuder en betryggande säkerhet vid användandet. Fastighetsägaren ansvarar för att kontrollen utförs inom fastställt tidsintervall och ska också se till att det finns en giltig och väl synlig besiktningsskylt på varje anordning. På besiktningsskylten ska det också framgå sista datum för när nästa besiktning måste genomföras. I de fall anordningen inte blir godkänd vid en besiktning inträder ett omedelbart användningsförbud. Ett användningsförbud inträder också om anordningen inte besiktigas enligt gällande besiktningintervall.

Stadsbyggnadsnämnden har tillsyn över att kraven på hissar och andra motordrivna anordningar följs. I detta ingår tillsyn över att anordningar med användningsförbud inte används. Besiktningsskylt där anordningen inte har godkänts ska skickas till stadsbyggnadsnämnden. När ett icke-godkänt besiktningsskylt kommer in till stadsbyggnadsnämnden skickas ett brev till fastighetsägaren med information om att hen så snart som möjligt måste åtgärda bristerna, och att hen därefter måste skicka in ett besiktningsskylt som visar på godkänd funktion. Vid behov utförs tillsynsbesök för att kontrollera att anordningen inte används i strid mot användningsförbudet. Användningsförbudet upphävs automatiskt efter att den motordrivna anordningen har godkänts vid en besiktning.

2.2 Utvärdering av 2023 års tillsyn enligt PBL

2.2.1 Ärendestatistik

Under 2023 har totalt 1762 tillsynsärenden enligt PBL upprättats till följd av inkommen anmälan eller på eget initiativ av förvaltningen. Under året har 2557 tillsynsärenden avslutats med stöd av PBL. Avslutade ärenden har upprättats både innan och under år 2023. Antalet upprättade ärenden har minskat med ca 19% mellan år 2022 och 2023. Minskningen av antalet upprättade ärenden visas främst inom ärendekategorin tillsyn, som generellt är mest resursintensiv i handläggning, men även inom hissar och OVK. Minskningen kan delvis

förklaras med att det inte har inkommit några så kallade "massanmälningar" till förvaltningen under 2023.

Ärendeströmningen är fortfarande stor och hanteras med de resurser som finns. Förvaltningen har fortsatt att tydligt prioritera ärenden utifrån om de utgör någon påtaglig fara för liv och hälsa. Andra ärenden har därmed fått en lägre prioritering och hanteras i turordning. Detta leder i sig till en längre hanteringstid för de ärenden som inte är prioriterade.

Samtidigt noteras att det totala antalet avslutade ärenden även under 2023 var fler än antalet upprättade ärenden, något som får ses som mycket positivt. En bidragande faktor till detta är att en ny rutin tillkommit där ärenden som bedöms vara enkla att avsluta, exempelvis där det direkt vid granskning av ärendet kan konstateras att det inte omfattas av tillsyn enligt PBL, sorteras ut för direkt avslut. Det ska dock noteras att de avslutade ärendena inte nödvändigtvis också behöver vara upprättade under 2023, utan kan vara äldre ärenden som tidigare varit ofördelade.

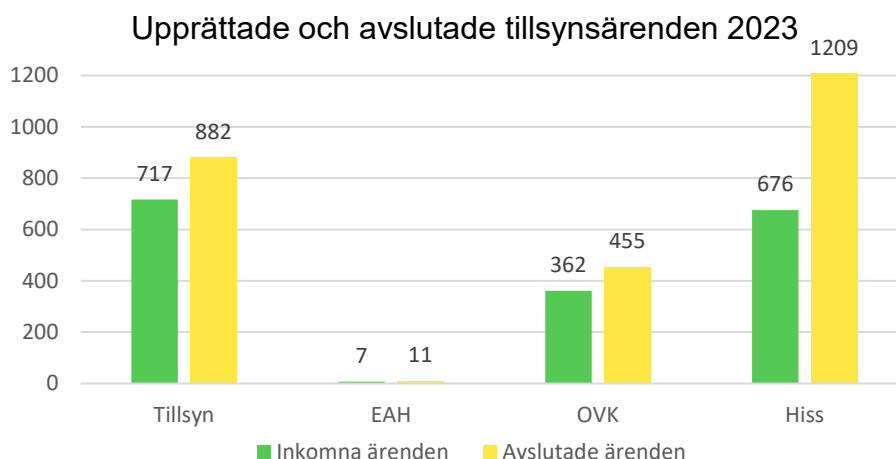

Diagram 1. Diagrammet visar antal ärenden som inkommit samt avslutats inom respektive kategori. Då ärenden inte varit fördelade till handläggare sedan tidigare år har det varit möjligt att avsluta fler ärenden än vad som upprättats.

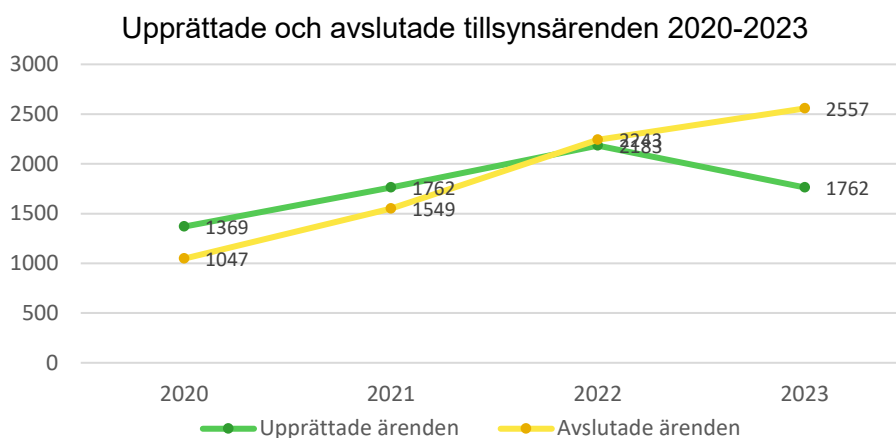

Diagram 2. I diagrammet visar grön kurva hur många ärenden som upprättats under åren 2020–2023 samt gul kurva hur många ärenden som avslutats inom samma tidsperiod.

2.2.2 Måluppfyllnad

I stadsbyggnadsnämndens tillsynsplan för 2023 sattes mål inom respektive ärendekategori. Nedan följer dessa mål samt en kort kommentar om årets arbete med att nå dessa mål.

2.2.2.1 Interna arbetssätt

Målsättningar

- Systematiskt följa upp tillsynsverksamhetens utfall genom kvantitativa mått på grupp- och individnivå.
- Systematiskt arbeta efter kvantitativa målsättningar för handläggning av tillsynsärenden.
- Underlätta för alla att göra rätt och hjälpa den som gjort fel att rätta sig.
- Utveckla arbetsmaterial för att underlätta och effektivisera handläggningen.

Resultat

Under året har statistik tagits fram på veckobasis gällande avslutade tillsynsärenden på bygglovavdelningen. Statistiken har visat på god uppfyllnad av de kvantitativa målen som satts upp.

Förvaltningen har också under året fortsatt arbetet med att förbättra rutiner och olika typer av kommunikationsmaterial som används under handläggning av tillsynsärenden. Detta är i linje med målsättningen om att handläggningen ska kunna bli effektivare samt göra det lättare för fastighetsägare att förstå tillsynsprocessen och kunna agera för att rätta sig när det blivit fel.

Under året har ett pilotprojekt gällande förenklad delgivning genomförts på tillsynsenheten. Projektet har fallit väl ut och förenklad delgivning ska nu implementeras på hela avdelningen som en del i att effektivisera våra arbetssätt.

I ett led att effektivisera hela processen för ett tillsynsärende har en intern e-tjänst tagits fram under året, för att minska den handpåläggning som krävs i registreringskedet.

2.2.2.2 Tillsynsärenden

Målsättningar

- Påbörja handläggning av samtliga ärenden inom Projekt Tillsyn under 2023.
- Att medverka i myndighetsgemensamma insatser för att öka trygghet och säkerhet i Göteborg.

Resultat

De ärenden som vid 2023 års början fanns kvar inom Projekt Tillsyn har alla omhändertagits under året och är under handläggning i de fall de inte kunnat avslutas

Stadsbyggnadsförvaltningen har under 2023 deltagit i sammanlagt sex myndighetsgemensamma samverkansinsatser. Insatserna har initierats både från stadens ledning och polis men även från de olika förvaltningarna inom staden. Insatsernas syfte har varit att främja en säker miljö för människor som vistas i staden, genom att såväl boenden som arbetsplatser inom främst industriområden har besökts. Arbetet har resulterat i att ett stort antal boenden har upphört, att exempelvis nödvändiga brandskyddsåtgärder har utförts och att ett flertal farliga miljöer därmed inte längre finns kvar. Att dessa boenden försvunnit har i förlängningen även bidragit till att motverka osund konkurrens inom staden, i form av att otillåten uthyrning av lokaler till oskäligen hyror upphört.

2.2.2.3 Hissar och andra motordrivna anordningar

Målsättningar

- Att ägare till motordrivna anordningar skyndsamt åtgärdar rapporterade brister i de fall en anordning har blivit underkänd vid en kontroll.
- Att hissar och andra motordrivna anordningar med allvarliga brister inte används.

Resultat

Efter ett avgörande i Högsta domstolen år 2021 har stadsbyggnadsnämnden fått rätt i att kunna ta ut en byggsanktionsavgift från fastighetsägare i tillsynsärenden där icke-godkända hissar har varit i bruk. Rätten att ta ut byggsanktionsavgiften gäller även om det görs en ny besiktning som visar på godkänd funktion efter att den olovliga användningen har skett. Med domens avgörande inledde förvaltningen 2022 ett arbete med att omhänderta de tillsynsärenden som varit vilande i väntan på avgörandet.

Med hänsyn till att felaktiga hissar, och andra motordrivna anordningar, utgör stor potentiell fara för liv och hälsa och att de ofördelade ärendena har varit många, har förvaltningen behövt anställa extra personal för att handlägga dessa. De tre timanställda studenter som anställdes under 2022 har getts möjlighet att fortsätta sitt arbete på förvaltningen under 2023, där fokus fortfarande har legat på att utföra tillsyn av hissar där förvaltningen fått kännedom om icke godkända protokoll. Arbetet har gett en god utdelning i en stor mängd avslutade ärenden och även bidragit till flera beslut om sanktionsavgifter.

2.2.2.4 Enkelt avhjälpna hinder (EAH)

Målsättningar

- Att lokaler och platser dit allmänheten har tillträde är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning

Resultat

Antalet anmälningar gällande EAH har likt 2022 varit fortsatt lågt 2023. Det medför att förvaltningen kunnat omhänderta ärendena under året och på så vis kunnat uppfylla målsättningen. Det låga inflödet kan antas bero på att de

tekniska förutsättningarna för att anmäla ärenden angående enkelt avhjälpna hinder ser annorlunda ut än för övriga tillsynsärenden. Det ska dock poängteras att denna ärendekategori historiskt alltid varit generellt låg i ärendeinströmning.

2.2.2.5 *Obligatorisk ventilationskontroll (OVK)*

Målsättningar

- Att de lagstadgade kontroller som ska utföras under året genomförs och att rapporterade brister åtgärdas skyndsamt av byggnadens ägare.

Resultat

Stadsbyggnadsförvaltningen har under 2023 systematiskt arbetat med att informera byggnadsägare om lagstiftningen kring ventilationskontroller. En sammanställning har gjorts över de pågående OVK-ärendena som förvaltningen har för att effektivt kunna handlägga dessa, vilket också en struktur arbetats upp för.

2.2.3 **Slutsatser**

Tillsynsverksamheten har under året varit inriktad på att handlägga prioriterade ärenden som handlar om människors liv och hälsa, där ärendetyperna siktskymmande växtlighet och olovligt boende är de vanligast förekommande. Ärendeflödet in i dessa typer av tillsynsärenden har fortsatt varit högt.

Löpande insatser under året som regelbunden uppföljning av statistik och utveckling av rutiner och mallar har bidragit till att handläggningen har kunnat effektiviseras. Det arbete som genomförts med att förtydliga material som kommuniceras med fastighetsägare har i flera fall lett till en snabbare rättelse och med det kortare handläggningstid.

Förvaltningen kan även konstatera att den tidigare trenden som observerats gällande fler avslutade ärenden än nyinkomna har fortsatt under 2023. Antalet inkommande ärenden har minskat från föregående år men håller sig fortfarande på en hög nivå. Glädjande kan noteras att det totala antalet avslutade ärenden är fler än tidigare år. Detta kan bland annat härledas till de extra insatser som gjorts gällande hisstillsyn med förstärkta resurser för detsamma.

De ärenden som vid 2023 års början fanns kvar inom Projekt Tillsyn har alla omhändertagits under året och är under handläggning i de fall de inte kunnat avslutas. Med det följer att förvaltningen markant har kunnat arbeta ner tiden för ett ärende från att det inkommer till att det tilldelas en handläggare.

Förvaltningen kan konstatera att de rutiner och arbetsätt som implementerats under 2022 och 2023 gällande hiss- samt OVK-ärenden har gett goda resultat i en regelbunden framdrift och handläggning av dessa ärenden.

2.3 Tillsynsplan för 2024 enligt PBL

2.3.1 Behovsutredning

I andra veckan i januari 2024 fanns det 730 tillsynsärenden som ännu inte var fördelade till någon handläggare. Av dessa var knappt hälften av ärendena i kategorin hissar, följt i fallande ordning av OVK-ärenden och tillsynsärenden. EAH-ärenden var helt i ärendebalans. Sammanfattningsvis kan förvaltningen konstatera att den totala mängden ärenden som inte fördelats till en handläggare har minskat med ca 36% där kategorin hissar står för den absolut största minskningen.

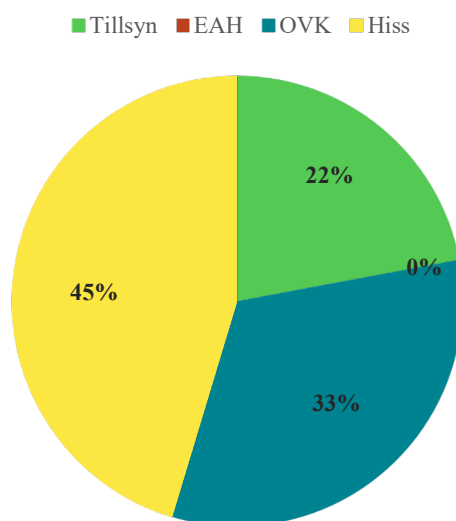

Diagram 3. Diagram som visar fördelningen av ofördelade ärenden i inom respektive kategori.

Inom tillsynsenheten planeras resurstillsättningen för 2024 vara 11,5 tillsynshandläggare. Detta är sammantaget något färre tjänster än under merparten av 2023 på grund av att Projekt Tillsyn avslutats.

Då Sverige sedan mitten av 2023 bedöms vara i en lågkonjunktur medför det ett något minskat inflöde av ansökningar av bygg- och anmälningspliktiga åtgärder på bygglovavdelningen. Det leder till att det på bygglovavdelningen i stort kan finnas resurser att frigöra för handläggning av tillsynsärenden. Ett exempel på detta är att resurs lånas in från andra delar av bygglovavdelningen för att underlätta framdriften av de ärenden som ännu inte fördelats till handläggare gällande hissar och motordrivna anordningar.

Antalet upprättade tillsynsärenden har de senaste åren ökat i snabb takt. Under 2023 sjönk antalet upprättade ärenden en aning. Det totala inflödet av ärenden på bygglovavdelningen har som nämnts sjunkit något under 2023 men lågkonjunkturen bedöms inte påverka tillsynsärenden i samma utsträckning som bygglovsärenden ännu. Den minskning av ärendeinflödet under 2023 som kan konstateras gällande tillsynsärenden bedöms främst bero på uteblivna så kallade massanmälningar. Förvaltningen har därför skäl att tro att inflödet av tillsynsärenden kan antas vara på en fortsatt hög nivå under 2024.

Förmågan att handlägga tillsynsärenden enligt PBL med befintliga personalresurser på avdelningen beror mycket på hur ekonomin och byggbranschen fortsätter utvecklas, eftersom lovhandläggningens lagstadgade tidskrav påverkar i vilken omfattning bygglovhandläggare kan handlägga tillsynsärenden. Under förutsättning att resurser kan frigöras inom avdelningen bedömer förvaltningen sammantaget att antalet avslutade tillsynsärenden fortsatt kommer kunna ligga på en hög nivå under 2024.

2.3.2 Målsättningar och aktiviteter

I Tillsynsplan för 2024 har likt tidigare år målsättningar för verksamheten kompletterats med mer specifika aktiviteter som bedöms bidra till att målen uppnås. Mer detaljerade aktiviteter kommer att formuleras på enhetsnivå.

Förvaltningen har tidigare bedömt att det inte har funnits utrymme för målsättningar om att bedriva någon planerad egeninitierad tillsyn mot bakgrund av den stora mängden ofördelade tillsynsärenden. För 2024 bedöms det fortsatt inte möjligt för stadsbyggnadsnämnden att genomföra en större insats av planerad egeninitierad tillsyn utifrån PBL eftersom det fortsatt finns en stor mängd ofördelade ärenden.

För att upprätthålla legitimiteten för lagstiftningen så är det dock viktigt att förvaltningen på sikt undersöker möjligheten att också regelbundet arbeta med planerad tillsyn. För 2024 planerar förvaltningen att göra en riktad insats gällande EAH, mer specifikt tillsyn av tillgänglighet hos några av stadens museum och bibliotek.

Målkategori	Målsättning	Effektmål	Aktivitet
Tillsynsärenden, <i>skymd sikt</i>	Att skapa en trygg gatumiljö i staden, där fotgängare, cyklister och bilister kan känna sig säkra.	Minska antalet upprättade ärenden gällande farliga utfarter och korsningar i gatumiljö.	Genomföra en informationsinsats riktad till fastighetsägare gällande stadens riktlinjer för skymd sikt vid utfarter och korsningar.
Myndighets-samverkan	Att verka för en sund konkurrens samt ökad trygghet och säkerhet i Göteborg.	Genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra osund konkurrens och kriminell påverkan, samtidigt som snabba och effektiva åtgärder vidtas vid upptäckt.	Medverka i de myndighetsgemensamma samverkansinsatser som initieras i staden, där tillsynsfrågor avseende PBL kan vara aktuella.

Hissar och andra motordrivna anordningar	Att ägare till motordrivna anordningar skyndsamt åtgärdar rapporterade brister i de fall en anordning har blivit underkänd vid en kontroll.	Att underkända hissar och motordrivna anordningar inte används.	Utföra en informationsinsats riktad mot stora fastighetsägare och bostadsrättsföreningar angående regelverk kring hissar, vem som ansvarar för hiss säkerhet osv.
EAH	Att lokaler och platser dit allmänheten har tillträde är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.	Att stadens kommunala muséer och bibliotek uppfyller tillgänglighetskrav gällande tillträde till publika lokaler.	Genomföra tillsynsbesök gällande entréerna till stadens 6 muséer och 29 bibliotek.
OVK	Att de lagstadgade kontroller som ska utföras under året genomförs och att rapporterade brister åtgärdas skyndsamt av byggnadens ägare.	Att minska tiden för att få in korrekta underlag och därmed korta ner handläggningstiden och snabbare säkerställa god ventilation i byggnaderna.	Genomföra en informationsinsats riktad mot stora fastighetsägare och bostadsrättsföreningar med syfte att snabbare få in korrekta underlag samt att förmedla vikten av god ventilation och att rättelse genomförs snabbt.
Interna arbetssätt	Processinriktat arbetssätt	Upprätta tydliga riktlinjer på avdelningsnivå för egeninitiering av tillsynsärenden för effektivare tillsyn.	Göra en intern översyn om när vi själva initierar tillsynsärenden.

3 Tillsyn enligt Miljöbalken

3.1 Inledning

3.1.1 Stadsbyggnadsnämndens tillsyn enligt Miljöbalken

Stadsbyggnadsnämnden är tillsynsmyndighet för strandskyddsbestämmelserna i 7 kap. miljöbalken (MB) och stängsel som hindrar allmänheten i värdefulla friluftsområden enligt 26 kap. 11 § MB, så kallat stängselgenombrott.

Enligt 26 kap. 1 § MB ska stadsbyggnadsnämnden genom tillsynen säkerställa att syftet med miljöbalken uppfylls genom att på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera att miljöbalken följs samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse, samt underlätta för en enskild att fullgöra sina skyldigheter genom information och liknande verksamhet.

Inom skyddade områden, som till exempel statliga naturreservat eller biotopskyddsområden, är länsstyrelsen tillsynsmyndighet för strandskyddet.

Enligt 26 kap. 2 § ska kommunen skyndsamt anmäla överträdelser av bestämmelser i balken eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av balken till Polismyndigheten eller Åklagarmyndigheten, om det finns anledning att anta att ett brott har begåtts. Stadsbyggnadsförvaltningen har som rutin att anmäla alla strandskyddsöverträdelser.

Stadsbyggnadsnämnden ska enligt 1 kap. 6 § miljötillsynsförordningen (2011:13) ha en utredning av tillsynsbehovet avseende nämndens ansvarsområde enligt miljöbalken. Utredningen ska ses över varje år och efter behov. Enligt 8 § ska nämnden varje verksamhetsår upprätta en tillsynsplan som grundas på behovsutredningen. Av planen ska det framgå hur nämnden tagit hänsyn till den nationella tillsynsstrategin.

3.1.2 Strandskyddet

Strandskyddet regleras i 7 kap. 13-18h §§ MB. Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga allemansrättslig tillgång till strandområdet och bevara goda livsvillkor för växt- och djurliv i vatten och på land. Strandskyddet gäller generellt inom 100 meter från strandlinjen vid hav, sjöar och vattendrag, men kan helt eller delvis upphävas eller utökas upp till 300 meter. Strandskyddet är ett förbud som innebär att de flesta bygg- och anläggningsåtgärder inte är tillåtna inom strandområdet. Även andra åtgärder som avhåller allmänheten från att vistas i strandområdet eller som påverkar växt- och djurlivet är förbjudna. Det finns under vissa specifika förutsättningar möjlighet att få dispens från strandskyddet för att utföra åtgärder som annars vore förbjudna.

Strandområdet både på land och i vatten är ofta av stor betydelse för det rörliga friluftslivet och för växt- och djurlivet både på land och i vatten. Strandskyddet betraktas som ett starkt allmänt intresse.

3.1.3 Stängselgenombrott

Enligt 26 kap. 11 § MB kan tillsynsmyndigheten förelägga den som håller stängsel i ett område av betydelse för friluftslivet eller i närheten av ett sådant område att ordna grindar eller andra genomgångar som behövs för att allmänheten skall kunna komma till mark inom ett sådant område som omfattas av allemansrätten. Om stängslet uppenbarligen endast syftar till att undanhålla allmänheten får föreläggandet innebära att stängslet helt ska tas bort.

Länsstyrelsen har överlåtit ansvaret för föreläggande om stängselgenombrott i Göteborg till kommunen.

3.2 Utvärdering av 2023 års miljöbalkstillsyn

3.2.1 Ärendestatistik

Under 2023 upprättades 48 nya ärenden om tillsyn av strandskyddet. Av dessa har 17 startats till följd av inkomna anmälningar och 31 har upprättats på eget initiativ av stadsbyggnadsförvaltningen. Två ärenden om stängselgenombrott har startats, varav ett efter anmälan från annan förvaltning och ett på eget initiativ från förvaltningen. Antalet nya strandskyddsärenden innebär en ökning från tidigare år, men antalet inkomna anmälningar har däremot minskat betydligt och ligger mer i nivå med år 2021. Samtliga anmälningar avseende strandskydd inkom under perioden mars-september, vilket följer samma mönster som föregående år.

Under året har 34 strandskyddsärenden avslutats, vilket är i nivå med både avslutade och startade ärenden 2022.

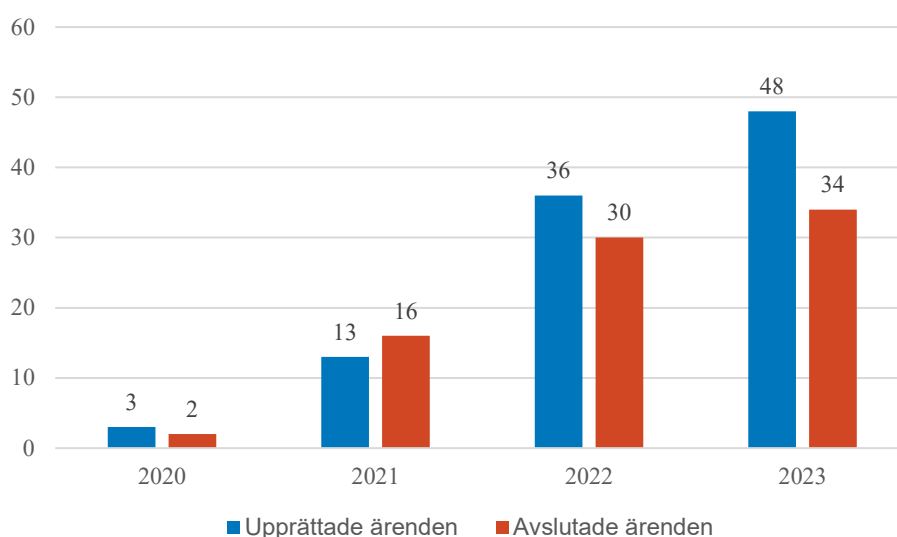

Diagram 4. Antalet upprättade respektive avslutade strandskyddsärenden

Inför 2024 finns 63 pågående ärenden varav 14 där handläggningen inte har påbörjats. Det innebär en betydande ökning av antalet pågående ärenden jämfört

med vid början av 2023. Däremot är antalet ärenden där handläggningen inte har påbörjats avsevärt lägre.

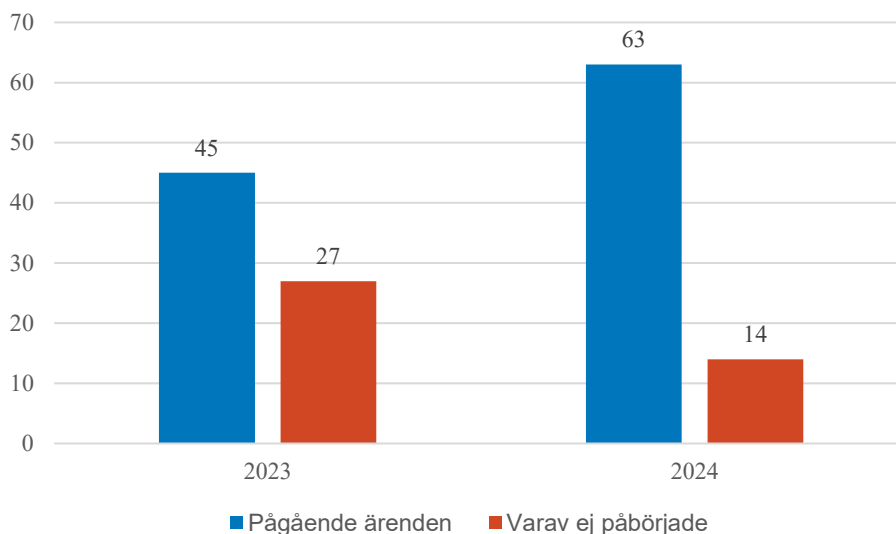

Diagram 5. Antalet pågående ärenden och andel av dessa där handläggningen inte har påbörjats av en handläggare.

3.2.2 Måluppfyllnad

3.2.2.1 Hantering av inkomna anmälningar

Målsättningar

- Alla ärenden som upprättats från anmälningar inkomna till och med augusti har tilldelats en handläggare.
- Beslut har fattats i alla ärenden där anmälan inkommit 2022 eller tidigare.

Resultat

Av de ärenden som startats under augusti 2023 eller tidigare har elva ärenden inte fördelats till handläggare. Alla dessa ärenden har upprättats till följd av inkomna anmälningar. Det motsvarar mer än hälften av den kategorin av ärenden.

Vid årets slut pågick handläggningen av 23 ärenden inkomna under 2022 eller tidigare, där inget beslut hade fattats. I flertalet av de ärendena var handläggningen långt gången genom att bedömningar var förmedlade till fastighetsägarna och i flera fall hade dispensansökningar lämnats in för de aktuella åtgärderna.

3.2.2.2 Interna arbetssätt

Målsättningar

- Tillsynsavgifter har tagits ut enligt taxan i samtliga ärenden avseende strandskyddstillsyn.
- Mallar och rutiner avseende strandskyddstillsynen är aktuella.

Resultat

Utifrån en genomgång av de ärenden som både upprättats och avslutats under 2023 så har debitering skett i samtliga ärenden där avgift skulle tas ut.

En rutin för debitering har börjat användas under året. I övrigt har inga större förändringar gjorts avseende mallar och rutiner. De som finns sedan tidigare bedöms dock vara i stort sett aktuella och relevanta.

3.2.2.3 Planerad tillsyn

Målsättningar

- Samtliga allmänna badplatser längs kusten ska vara tillgängliga för allmänheten utan kostnad och åtgärder ha vidtagits för att åstadkomma rättelse i samtliga fall där det har behövts för att säkerställa detta.
- Minst 5 beslut om dispens i prioriterade områden har följts upp och tillsynsärenden upprättats i de fall överträdelser har kunnat misstänkas.
- Ärenden har startats och handläggningen påbörjats avseende alla eventuella otillåtna åtgärder vid Skinteboviken och Haga kile.

Resultat

Stadsbyggnadsförvaltningen har identifierat de badplatser längs fastlandskusten som kan anses vara anordnade och som inte på förhand kunde konstaterats ha privatiserats på lagligt sätt, totalt 30 stycken. Badplatserna besöktes under början av badsäsongen. I fem fall startades ärenden på grund av misstankar om otillåtna avhållande åtgärder. I tre av fallen kunde sådana otillåtna åtgärder ha gjorts. Vid två av badplatserna gjordes frivilliga rättelser och i ett fall beslutades om förbud, ett beslut som överklagats och ännu inte vunnit laga kraft. Samtliga ärenden nådde beslut under badsäsongen.

Fem avslutade dispensförbud avseende bryggor i exponeringskyddade vikar har följts upp. Samtliga ärenden avsåg fall där ansökan om dispens hade avslagits eller avskrivits. Uppföljningen har gjorts genom platsbesök. I två av fallen fanns bryggor på platsen, och där har ärenden upprättats och handläggningen påbörjats.

En inventering av stränderna vid Haga Kile, Killingsholmen och Skinteboviken genomfördes av förvaltningen i augusti. Totalt 43 fastigheter ingick i inventeringen. 18 ärenden har upprättats i fall där det har bedömts vara sannolikt att en överträdelse har begåtts. Ärendena har fördelats till handläggare under sista månaderna av året.

3.2.2.4 *Kompetensutveckling*

Målsättningar

- Höja kompetensen om strandskydd på tillsynsenheten.

Resultat

För att uppnå målet fanns en planerad aktivitet att genomföra en utbildningsinsats under året. Någon sådan har inte genomförts. Målet bedöms inte ha uppfyllts. Den planerade tillsynen där alla handläggare på enheten har deltagit bör dock ha breddat kompetensen på gruppnivå bland de handläggare som inte tidigare har haft så stor erfarenhet av strandskydd.

3.2.3 **Slutsatser**

3.2.3.1 *Strandskydd*

Ärendemängd

Antalet inkomna anmälningar var avsevärt lägre under 2023 än under 2022, men däremot högre än tidigare år. En möjlig slutsats av detta är att 2022 var ett avvikande år till följd av ett stort intresse för strandskyddsfrågan i den allmänna debatten, och att nivåerna nu återgått till en mer normal nivå. Även om skillnaderna från år till år är stor relativt sett, är mängden ändå liten i absoluta mått jämfört med den totala mängd tillsynsärenden som hanteras av stadsbyggnadsförvaltningen. Det är därför svårt att dra slutsatser utifrån ett så litet underlag och skillnaderna från år till år skulle också till stor del kunna vara slumpmässig.

Målen avseende hantering av inkomna anmälningar har inte nåtts. Antalet avslutade ärenden har däremot legat på en högre nivå än tidigare. Anledningen till att målen inte uppnåtts är framför allt mängden anmälningar som inkommit i PBL-ärenden, eftersom dessa handläggs i datumordning tillsammans med strandskyddsärendena.

Interna arbetssätt och kompetensutveckling

Den tillsynsavgift som lagts in i taxan och tillhörande rutin har börjat användas under året. Målet att ta ut avgifter bedöms vara uppfyllt.

Ingen större rutinutveckling har gjorts under året, men de rutiner och mallar som finns bedöms i stort sett vara aktuella.

Ingen särskild kompetenshöjande insats har gjorts på strandskyddsområdet under året. Detta mål är därför inte uppfyllt.

Planerad tillsyn

Förvaltningen har haft tre planerade tillsynsaktiviteter avseende strandskyddet under 2023. De bedöms alla ha utförts så att målen har uppfyllts.

Badplatser

Inventeringen av badplatser visade att de flesta badplatser är fullt tillgängliga och gratis för allmänheten. Antalet badplatser där allmänhetens tillgång är begränsad är samtidigt inte försumbar och flera badplatser som tidigare år har uppmanats att upphöra med att ta ut inträdesavgift har trots detta gjort det även 2023. För att fortsatt säkerställa att inga olagliga begränsningar av allmänhetens tillträde till stränderna förekommer kan det därför finnas behov av fortsatt tillsyn på området.

Målet att hålla stränderna tillgängliga och ingripa i de fall det behövs har uppfyllts. Både inventeringen och handläggningen fram till beslut utfördes under sommaren, vilket inneburit att stränderna varit tillgängliga under åtminstone delar av badsäsongen.

Uppföljning av dispenser

Uppföljningen av dispenser har gjorts enligt det mål som sattes upp. De dispenser som följdes upp avgränsades till sådana som avsåg bryggor i exponeringsskyddade vikar, i enlighet med behovsutredningen och den nationella tillsynsstrategin. Att det i två av fem fall har funnits bryggor på platsen trots att ansökan om dispens inte har beviljats visar att det finns anledning att följa upp dispensbeslut även fortsättningsvis.

Strandinventering i Billdal

Inventeringen av stränder i Skinteboviken, Haga Kile och på Killingsholmen resulterade i 18 nya ärenden som alla har tilldelats en handläggare. Dessa 18 motsvarar de fall där det utifrån observationer på plats och en enklare granskning av flygfoton och dispensbeslut har funnits skäl att anta att något har utförts i strid med strandskyddsförbuden. I vissa fall där det i och för sig funnits skäl att misstänka överträdelser, men där förutsättningarna för att utreda varit begränsade och det inte ansetts särskilt motiverat i övrigt, har inga ärenden upprättats. Detta mål anses utifrån detta vara uppfyllt.

Antalet ärenden som startats efter inventeringen visar på att det finns ett behov av aktiv tillsyn, men också att det är resurskrävande. Denna inventering har gett upphov till fler ärenden än som startats på grund av inkomna anmälningar. Ytterligare utvärdering krävs dock när åtminstone större delen av ärendena är avslutade, för att veta i hur många fall det faktiskt funnits skäl att ingripa.

3.2.3.2 Stängselgenombrott

Liksom tidigare år har mängden ärenden om stängselgenombrott varit försumbar och det bedöms fortsatt inte finnas något skäl att genomföra några särskilda aktiviteter kopplat till denna ärendetyp.

3.3 Behovsutredning

Behovsutredningen avser strandskyddstillsynen och syftar till att identifiera geografiska områden där det finns ett särskilt stort behov av tillsyn som underlag för att planera egeninitierade tillsynsaktiviteter. Behovsutredningen avser åren 2023–2025, men ska ses över varje år.

3.3.1 Nationella och regionala mål och strategier

3.3.1.1 Nationella tillsynsstrategin

Naturvårdsverket har i samverkan med en rad andra statliga myndigheter en strategi för miljöbalktillsynen. Den nuvarande strategins giltighetstid är förlängd med ett år och gäller för åren 2022–2025. Strategin fokuserar på den planerade tillsynen och har ett nationellt perspektiv, och tillämpningen av strategin kommer därför variera beroende av lokala förhållanden.

Strategin är indelad i olika fokusområden. Det som är relevant för strandskyddstillsynen gäller påverkan på naturvärden i grunda havsvikar. Dessa vikar är av stor vikt för den biologiska mångfalden och där finns ofta hotade arter som ålgräs och kransalger som i sig skapar viktiga livsmiljöer i vattnet. De tillsynsaktiviteter som tas upp i strategin och som är relevanta för stadsbyggnadsnämndens tillsynsverksamhet är att:

- Följa upp både nekade och givna dispenser genom tillsyn i/vid prioriterade grunda exponeringsskyddade havsvikar
- Planera och genomföra tillsyn i/vid grunda exponeringsskyddade havsvikar och där det är skäligt, förelägga om återställelse

3.3.1.2 Sveriges miljömål

Miljömålssystemet består av ett generationsmål, 16 miljökvalitetsmål samt ett antal etappmål inom områdena avfall, biologisk mångfald, farliga ämnen, hållbar stadsutveckling, luftföroreningar och klimat. Sveriges miljömål är det nationella genomförandet av den miljömässiga dimensionen av de globala hållbarhetsmålen. Stadsbyggnadsnämnden anser att tre av kvalitetsmålen är direkt relevanta för strandskyddstillsynen; Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, och Ett rikt växt- och djurliv.

Miljömålen visar på betydelsen av att upprätthålla strandskyddet, särskilt i områden med större betydelse för friluftsliv, biologisk mångfald och naturvärden i allmänhet. De områden som har särskild betydelse för att uppnå strandskyddets syften är också viktiga att värna för att uppnå miljömålen.

Levande sjöar och vattendrag

Riksdagens definition av miljömålet är att ”Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.”

Målet har en stark koppling till strandskyddets båda syften och strandskyddstillsynen pekas ut som ett konkret förslag för vad kommunerna kan göra för att målet ska kunna uppnås. Målet ger ökad tyngd åt kommunens strandskyddstillsyn och pekar på behovet av tillsyn vid sjöar och vattendrag.

Hav i balans samt levande kust och skärgård

Definitionen av miljömålet är att ”Västerhavet [...] ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.”

Målet lägger vikt både på natur- och friluftsvärden i och vid havet och i skärgården och ligger i linje med strandskyddets syften. Även för detta mål pekas kommunens strandskyddstillsyn ut som ett lämpligt redskap för att kunna uppnå målet.

Ett rikt växt- och djurliv

Målets definition är att ”Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.”

Målet ligger i linje med strandskyddets syfte att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Även människors tillgång till naturen ska säkras enligt målet, vilket stämmer med strandskyddets syfte att upprätthålla allemansrätten. Som åtgärder för att uppnå målet föreslås översiktsplanerna förbättras med avseende på biologisk mångfald och friluftslivet, samt arbeta utifrån konceptet grön infrastruktur. Strandskyddstillsynen kan användas som ett verktyg för att värna den gröna infrastruktur som finns utpekad i översiktsplanen.

3.3.1.3 Grön infrastruktur

Grön infrastruktur är enligt Naturvårdsverket ”ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer och strukturer, naturområden samt anlagda element som utformas, brukas och förvaltas på ett sätt så att biologisk mångfald bevaras och för samhället viktiga ekosystemtjänster främjas i hela landskapet.” Begreppet är ett redskap för att hantera ekosystem och biologisk mångfald på landskaps- och planeringsnivå. Länsstyrelsen har tagit fram en regional handlingsplan för grön infrastruktur som främst riktar sig till kommunernas översiktsplanering.

Enligt handlingsplanen har ”ny bebyggelse i strandskyddade områden [...] effekter på grön infrastruktur, genom ianspråktagande och fragmentering av värdefulla livsmiljöer och kulturella ekosystemtjänster.” Grunda mjukbottnar pekas ut som en viktig livsmiljö som riskerar att försvinna längs kusterna om inte strandskyddet efterlevs. Handlingsplanen understryker också strandskyddets betydelse för att över lag bevara marina livsmiljöer.

3.3.1.4 Riksintressen

Riksintressen utgör geografiska områden av nationell betydelse inom en mängd olika avseenden och regleras i 3–4 kap. miljöbalken. Riksintressena utgör i

första hand underlag för kommunernas översiktsplanering. Nedan redogörs för de riksintressen som finns utpekade i Göteborgs kommun och som bedöms vara relevanta för behovsutredningen.

Högexploaterad kust 4 kap. 4 § MB

Riksintresset syftar till att förhindra ytterligare fritidsbebyggelse i kustområdet och skärgården och omfattar hela kommunens havskust. Denna ambition avspeglas även i kommunens översiktsplan som i stort inte föreslår någon utökad bebyggelse i dessa områden. På grund av riksintressets omfattning ger den begränsad vägledning i behovsutredningen, men pekar på den generellt sett stora betydelsen att upprätthålla strandskyddet längs kommunens kust.

Naturvården 3 kap. 6 § MB

Inom kommunen finns sju riksintressen för naturvården som berör strandskyddsområden. Tre avser kommunens större vattendrag Säveån, Lärjeån och Göta- och Nordre älv. Två avser naturområdena Orremossen och Änggårdsbergen. Även Galterö i södra skärgården samt Nordre älvs estuarium är utpekade riksintressen. Områden av riksintresse för naturvården som överlappar strandskyddsområden får anses ha särskilt stor betydelse för strandskyddets syfte att bevara växt- och djurlivet.

Friluftslivet 3 kap. 6 §

Inom kommunen finns åtta områden som utpekats som riksintressen för friluftslivet. Flera av dessa, Änggården, Säveån, Nordre älvs estuarium, Nordre- och Göta älv och Lärjeåns dalgång överlappar till stor del motsvarande riksintresse för naturvården. Utöver dessa är även naturområdet Vättelefjäll samt hela skärgården utpekade. Även Sandsjöbacka i kommunens södra del är utpekad, men ligger till stor del i angränsande kommuner. Även dessa riksintressen ger vägledning avseende vilka områden som har särskild betydelse för strandskyddets syften.

Kulturmiljövården 3 kap. 6 §

Riksintressena för kulturmiljövården har en mer indirekt betydelse för strandskyddets syften. Kopplingen lyfts i de relevanta miljömålen som alla framhåller betydelsen av kulturmiljöer. Bronsåldersundet och Tumblehed på Hisingens västkust, Delsjöområdet, samt Styrsö skärgård bedöms vara relevanta för strandskyddets syften, inte minst på grund av deras värde för friluftslivet.

3.3.2 Kommunala styrdokument

3.3.2.1 Översiktsplanen

Översiktsplanen antas av kommunfullmäktige och är kommunens övergripande och långsiktiga planering för hur mark- och vattenområden ska användas i kommunen. Den är inte juridiskt bindande. I den tematiska inriktningen ”parker, natur och vatten” beskrivs vikten av vatten och stränder utifrån begreppet

ekosystemtjänster. Översiktsplanen understryker betydelsen av en sammanhängande grön infrastruktur i staden, med hög biologisk mångfald.

Särskilt vatten är förknippat med en mängd olika ekosystemtjänster och bidrar i hög grad till att skapa hälsa och välmående hos människor och goda livsmiljöer för växter och djur. I översiktsplanen redovisas olika områden inom kommunen med särskilt höga värden för växt- och djurlivet. Exempel på områden som räknas upp där det pågår arbete för att formellt skydda naturvärdena är Lärjeåns dalgång, Torsviken, Härlanda Tjärn och Hisingsparken. Områden eller delområden som kan prioriteras för olika skydd är också Kvillebäcken, Ganlet, Bronsåldersundet, Billdals park, vissa trädmiljöer samt ålgräsängar i havet.

Möjligheten till friluftsliv ska vara god i kommunen och områden av värde för friluftslivet ska värnas och utvecklas. Att värna strandskyddet för att säkerställa allmän tillgång till kust, sjöar och vattendrag utgör en föreslagen åtgärd i översiktsplanen för att uppnå en god möjlighet till rekreation och friluftsliv i kommunen. Småbåtshamnar ska dock kunna utökas, men samtidigt göras mer tillgängliga för allmänheten.

3.3.2.2 *Göteborgs stads friluftsprogram*

Friluftsprogrammet syftar till att värna och utveckla möjligheten till friluftsliv i kommunen och gäller de nämnder vars verksamhet berör friluftsliv.

Friluftsprogrammet lyfter fram bad, vattenaktivitet och fiske som prioriterade aktiviteter. Det understryks att bad är en aktivitet som är gratis och att detta har betydelse för att prioritera aktiviteten. Programmet anger också att friluftslivets villkor ska säkerställas genom att tillgången på naturområden bevaras. Detta gäller större friluftsområden i stadens utkant, men även bostadsnära områden har särskild betydelse.

3.3.3 Lokala förutsättningar

3.3.3.1 *Geografi*

Göteborgs kommun har en lång kuststräcka och en skärgård bestående av en mängd öar, både bebyggda och obebyggda. I kommunen finns också ett antal strandskyddade sjöar och vattendrag, främst i kommunens nordöstra delar. Kommunen har stränder mot Göta- och Nordre älv.

Kuststräckan söder om Göta älvs mynning är till stor del exploaterad av framför allt småhusbebyggelse. Detsamma gäller sydvästra Hisingen norr om mynningen. Hisingens nordvästra kust vid Nordre älvs estuarium präglas av glesare bebyggd landsbygd med punktvisa inslag av sammanhängande bostadsbebyggelse som till stor del består av fritidshus.

Göteborgs södra skärgård består av sex öar med betydande exploatering och helårsboende, en handfull mindre öar med omfattande fritidsbebyggelse, och ytterligare en stor mängd mer eller mindre obebyggda öar av varierande storlek.

Kommunens nordöstra delar består till stor del av oexploaterade skogsområden som genomskärs av Lärjeåns dalgång med öppna fält och viss bebyggelse. Här finns även en mängd sjöar. Kommunens sydöstra hörn präglas av Delsjöområdet med flera strandskyddade sjöar men begränsad bebyggelse.

Hisingen har kust mot havet, Göta- och Nordre älv, men har endast ett fåtal mindre strandskyddade sjöar och vattendrag.

3.3.3.2 *Strandskyddets omfattning*

Länsstyrelsen har upphävt strandskyddet för stora delar av kommunen där marken varit exploaterad sedan lång tid tillbaka. Stora delar av kommunen var också planlagda när strandskyddet infördes, och omfattas därför inte av strandskydd. Detta innebär att en stor andel av det strandskyddade området i kommunen är oexploaterat. Det finns även flera områden där strandskyddet är utökat, framför allt i skärgården, längs Hisingens nordvästra kust och i naturområdet i nordost.

3.3.4 **Områden där behovet av tillsyn är stort**

Strandskyddet är generellt sett ett starkt allmänt intresse, och vikten av tillsyn är därför över lag hög. För att upprätthålla förtroende för tillsynsmyndigheten och för strandskyddsinstitutet i stort är det viktigt att tillsyn genomförs i hela kommunen när behov finns. Vissa områden har dock sådana värden som innebär att de har särskild betydelse för att strandskyddet ska uppnå sitt syfte samt för att uppnå de nationella miljömålen. I känsliga områden med stort exploateringsstryck finns också en betydande risk för att överträdelser kan orsaka skador som inte utan vidare kan återställas. Vilka områden som har ett större behov av tillsyn kommer identifieras nedan, dels utifrån vilka värden de har, dels utifrån vilken risk som finns att överträdelser kommer att ske. Flera områden med höga värden bedöms inte som prioriterade, då risken för överträdelser ses som liten. Potentiellt kan också områden utan särskilt höga värden vara prioriterade utifrån att det kan förväntas en stor omfattning av överträdelser. De områden som faller under länsstyrelsens tillsynsansvar ingår inte i kartläggningen.

Att strandskyddet har upphävts för stora delar av kommunen som saknar betydelse för strandskyddets syften innebär att en stor del av de områden som fortfarande omfattas av strandskyddet kan antas ha betydelse för att uppnå något eller båda syften med strandskyddet. Vissa områden får dock anses ha ett högre värde på grund av särskilda natur- eller friluftsvärden.

3.3.4.1 *Höga värden för strandskyddets syften*

Områden med höga naturvärden

Mark- och vattenområden kan ha särskild betydelse för växt- och djurlivet av olika anledningar. Detta kan vara områden som:

- Utgör livsmiljö för hotade arter

- Innehåller en ovanlig eller känslig naturtyp
- Är en viktig länk för en sammanhållen grön infrastruktur

Områden med höga naturvärden har inventerats inom ramen för en mängd olika projekt och myndigheters verksamhet och detta underlag utgör grunden för att identifiera områden av särskild betydelse för växt- och djurlivet. Underlag som ligger till grund för identifieringen är:

- Kommunala naturreservat och pågående reservatsbildning
- Ekologiskt känsliga områden och värdefulla havs- och vattenområden utpekade i översiktsplanen
- Riksintresseområden
- Kommunens inventeringar av artgrupper och marina och limniska miljöer

Grunda, mjukbottnade och exponeringsskyddade vikar får generellt sett anses ha stor betydelse för växt- och djurlivet, vilket även framgår av den nationella tillsynsstrategin.

Områden med höga friluftsvärden

Friluftsvärden är inte lika konkreta som naturvärden, och det kan därför vara svårare att identifiera och avgränsa i vilka områden dessa finns. Långa siktlinjer påverkar friluftsupplevelsen, och åtgärder som görs långt från där friluftaktiviteten äger rum kan därför ha inverkan på friluftsvärdet. Det förhållandevis omfattande inventeringsarbete som gjorts på naturområdet saknas också till stor del vad gäller friluftslivet. En faktor som ytterligare försvarar avgränsningen av värdefulla friluftsområden är att friluftsvanorna ändras över tid. Utifrån kommunens friluftsprogram kan dock badplatser, större orörda naturområden och tätortsnära natur betraktas som värdefulla friluftsområden. Riksintressen för friluftslivet ger en övergripande bild av var friluftsvärden finns.

Områden där överträdelser kan förväntas

Det är svårt att med säkerhet kartlägga på ett systematiskt sätt var strandskyddsöverträdelser äger rum, eftersom de i de flesta fall sker utan stadsbyggnadsnämndens kännedom. Ett rimligt antagande som går i linje med förvaltningens erfarenhet utifrån bland annat de anmälningar som kommer in är dock att strandskyddsöverträdelser, i likhet med andra bygg- och anläggningsåtgärder, sker i nära anslutning till befintlig bebyggelse och där efterfrågan på att få bygga är hög. Många åtgärder utförs vid småhus och på den egna fastigheten eller i direkt anslutning till denna. Specifikt gällande bryggor bör det vara rimligt att anta att dessa i första hand placeras i vågskyddade lägen. Det går utifrån flygfoton snabbt att avgöra översiktligt inom vilka områden åtgärder av någon större omfattning har vidtagits, även om det inte lika snabbt går att avgöra om dessa varit olovliga eller inte. Det är rimligt att anta att det även förekommer förhållandevis många olovliga åtgärder på mer isolerade platser som aldrig uppdagas. Dessa får dock i det stora hela antas utgöra en mindre betydande andel.

3.3.4.2 Prioriterade geografiska områden

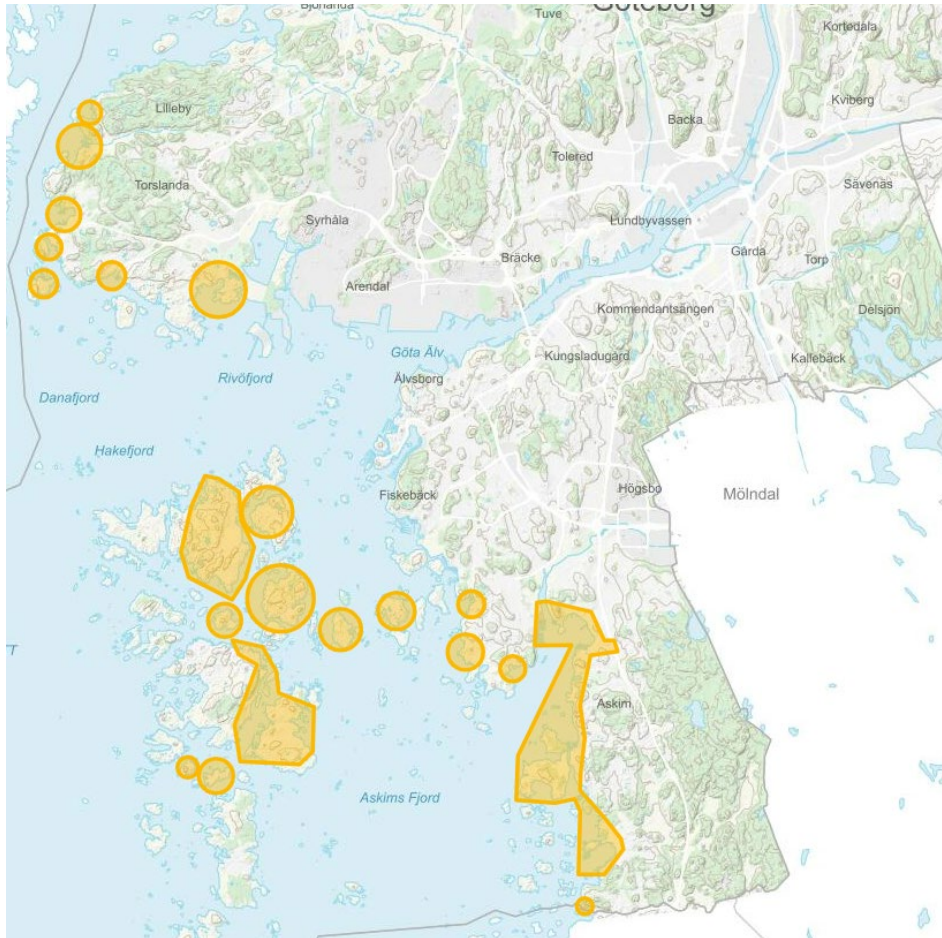
Utifrån en sammanställning av de parametrar som anges ovan går det att identifiera ett antal områden där det är särskilt prioriterat att genomföra riktade tillsynsåtgärder. Generellt finns ett stort behov av tillsyn längs hela kuststräckan från Björlanda kile på Hisingen till södra kommungränsen, inklusive de bebodda öarna i södra skärgården. Det beror både på höga natur- och friluftsvärden och på en stor risk att överträdelser begås. Vid kommunens sjöar och vattendrag bedöms tillsynsbehovet genomgående vara lägre trots att de i många fall har höga värden. Detta beror framför allt på att det inte finns skäl att förvänta sig någon större omfattning av förbjudna åtgärder. De flesta sjöar och vattendrag ligger inte i direkt anslutning till bebyggelse och ofta på kommunal mark.

För att utgöra ett användbart underlag för stadsbyggnadsnämndens tillsynsplanering krävs en närmare avgränsning av områden med särskilt behov av tillsyn. Följande områden har identifierats som sådana där behovet av tillsyn är särskilt stort. Dessa områden har samtliga stora naturvärden och ett påtagligt bebyggelsetryck och flertalet har också exponeringsskyddade vikar.

De prioriterade områden som utpekats för 2024 är i huvudsak desamma som 2023. Billdals skärgård och kusten mellan Haga kile och Nordreviken utgår, där någon större risk för överträdelser inte kan misstänkas på grund av otillgängligheten och bristen på bebyggelse. Rörvik och Brevik i Näset samt sundet vid Lilla Varholmen tillkommer. Redovisningen av övriga områden i kartan är något reviderad.

Områden där behovet av tillsyn är stort

- Torslandaviken och vikarna runt Skeppstadsholmen, Hälleviken, Södra och Norra Hästeviken, Sandviken, Stora Varholmen och sundet intill Lilla Varholmen längs kusten i Torslanda på Hisingen
- I anslutning till bebyggelsen på Asperö, på östra Brännö, Donsö, Knarrholmen, Kårholmen, Källö, Köpstadsö, östra Styrso och Stora Förö i södra skärgården
- Nordreviken i Billdal och kusten från och med Haga kile till Källviks brygga i Näset
- Knarrevik, Möttvik, Skallvik, Brevik, Rörvik och Ganlebukten i Näset

Ungefärlig omfattning av de områden där behovet av tillsyn bedöms vara särskilt stort.

3.4 Tillsynsplan för 2024 för strandskyddet

3.4.1 Prognos för inkomna anmälningar

Antalet inkomna anmälningar avseende strandskyddet är lågt i förhållande till den totala mängden anmälningar som hanteras i stadsbyggnadsnämndens tillsyn. Under 2023 utgjorde ärenden till följd av anmälningar en tredjedel av det totala antalet tillsynsärenden avseende strandskydd. Föregående år inkom 17 anmälningar som rörde strandskyddet och 27 anmälningar året innan dess. På grund av de stora skillnader från år till år och de relativt få ärenden det handlar om totalt sett är det mycket svårt att bedöma hur många anmälningar som kan förväntas under 2024. Förvaltningen har tidigare sett en uppåtgående kurva av antalet anmälningar som troligtvis till stor del beror på stort intresse i media och i samhällsdebatten för strandskyddet under 2022. Denna trend ser ut att ha avstannat. En rimlig uppskattning är att det kommer att inkomma mellan 15 och 20 anmälningar, vilket ligger i linje med nivåerna för 2021 och 2023.

3.4.2 Personalresurser

I 1.3 redovisas stadsbyggnadsförvaltningens personalresurser för tillsynsverksamheten. Handläggningen av strandskyddstillsyn, stängselgenombrott och PBL-tillsyn görs av samma personer. Ärenden som startas till följd av en inkommen anmälan handläggs i huvudsak i turordning oberoende av ärendetyp. Utifrån utvärderingen av 2023 års tillsyn bedöms personalresurserna i stort sett vara tillräckliga för att hantera anmälningar i samma takt som de kommer in. Under 2022 har Projekt Tillsyn avvecklats, vilket innebär en minskning av personalstyrkan. De äldre ärenden som projektet skulle hantera är dock till största delen avslutade. Den konsult som arbetat med tillsyn under 2023 kommer inte att anlitas 2024. Kapaciteten på tillsynsenheten bedöms utifrån detta vara något lägre 2024 än året innan.

3.4.2.1 *Kompetens och arbetssätt*

Utöver antalet anställda som arbetar med tillsyn påverkar kompetensen och rutinerna i stor utsträckning nämndens kapacitet att handlägga ärenden och fatta rättssäkra beslut. Kompetensen och rutiner bedöms fortsatt vara tillfredsställande, men bör fortsätta utvecklas under 2024.

3.4.3 Prioritering av tillsynsinsatser

Den planerade tillsyn som ingår i planen för året syftar till att komma åt de prioriterade områden som framgår av den nationella tillsynsstrategin och behovsutredningen. Dessa aktiviteter kommer att genomföras oberoende av resurstillgång och antalet inkomna ärenden i övrigt. På så vis säkerställs att den mest relevanta strandskyddstillsynen kommer att genomföras under året, frikopplat från den osäkra prognosen för antalet inkomna anmälningar. På grund av eftersläpningen av ärenden från 2023 års planerade tillsynsinsatser kommer

omfattningen av den aktiva tillsynen vara något mindre under 2024 jämfört med 2023.

Bygglovavdelningen behöver i övrigt lägga huvudfokus under året i sin tillsyn på att hantera den stora mängden anmälningar som kommer in för att hamna i balans och kunna hantera alla ärenden inom en rimlig tid. Genom att successivt arbeta bort ärendeskulden ges också större utrymme för att i framtiden kunna genomföra mer planerad tillsyn där behovet av tillsyn är stort.

3.4.4 Objekt för planerad tillsyn

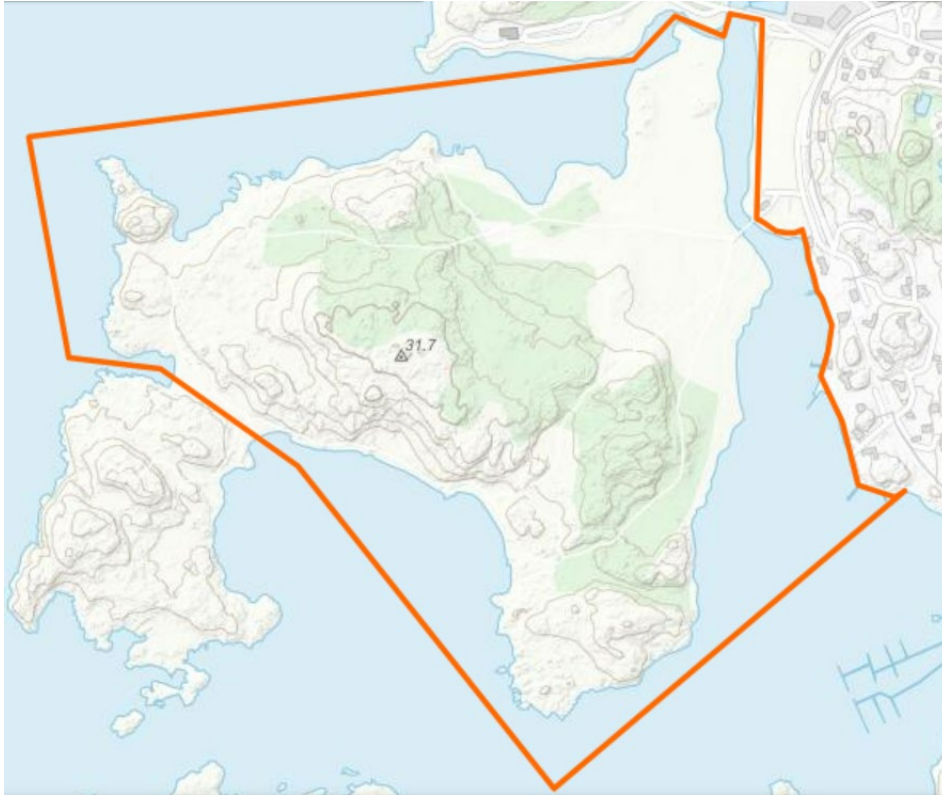
Varje tillsynsärende har potential att ta stora resurser i anspråk och planerade tillsynsinsatser även i begränsade områden kan ge upphov till en stor mängd nya ärenden, vilket har kunnat bekräftas efter förvaltningens inventering i Billdal under 2023. För att stadsbyggnadsförvaltningen ska ha möjlighet att handlägga de ärenden som uppkommer vid planerade tillsynsinsatser finns bara möjlighet att göra sådana insatser på några enstaka och begränsade platser. Urvalet görs ur de områden som identifierats i behovsutredningen där behovet av tillsyn är särskilt stort.

Exponeringsskyddade havsvikar

De grunda exponeringsskyddade havsvikarna är prioriterade i den nationella tillsynsstrategin. Stadsbyggnadsnämnden delar denna prioritering. De grunda exponeringsskyddade och mjukbottnade havsvikarna utgör en mycket viktig livsmiljö för många olika arter i havet. Havsvikarna är också ofta populära för badgäster och det är dessutom vanligt att lägga ut bryggor. Många av bryggorna har med stor sannolikhet anlagts olovligen, och kan ge upphov till betydande skador i form av skuggning och följd effekter i form av båttrafik och muddring. Under 2024 är avsikten att genomföra planerad tillsyn i nedanstående område.

Stora Amundön, Billdal

I 2021 års tillsynsplan var en planerad aktivitet att bedriva tillsyn vid olovliga åtgärder som inventerats i samband med bildandet av naturreservatet Stora Amundö och Billdals skärgård. Under 2023 genomfördes en inventering av vikarna Haga Kile och Skinteboviken samt på Killingsholmen inom naturreservatet. Flera badplatser inom reservatet söder om Haga Kile inventerades också under 2023. Stadsbyggnadsnämnden anser fortsatt att det är prioriterat att hantera strandskyddsöverträdelser inom naturreservatet för att bevara de värden som ska skyddas. Stadsbyggnadsförvaltningen kommer därför att inventera den återstående delen av naturreservatets norra del längs kusten i Amundövik inklusive relevanta delar av Stora Amundön. Vattenområdet har grunda, exponeringsskyddade bottenar med förekomst av ålgräsängar.

Område där strandlinjen ska inventeras 2024.

Uppföljning av villkor i dispensbeslut

Enligt den nationella tillsynsstrategin bör kommunerna följa upp givna och avslagna dispenser avseende åtgärder vid eller i exponeringsskyddade vikar. Nämnden har innan 2023 inte gjort någon regelmässig uppföljning av dispensbeslut.

Stadsbyggnadsförvaltningen avser att under året genomföra uppföljning av ett antal tidigare dispensärenden. Under 2023 gjordes uppföljning av dispenser som inte beviljats. Under 2024 kommer uppföljningen i stället göras av medgivna dispenser där det har angivits villkor. Beslut som avser anläggningar i exponeringsskyddade vikar kommer att väljas i första hand.

3.4.5 Målsättningar och aktiviteter

Utifrån behovsutredningen och för att i övrigt uppnå syftet med strandskyddstillsynen utifrån tillgängliga resurser sätts följande målsättningar upp för 2024 med tillhörande aktiviteter för att uppnå målen.

Målkategori	Målsättning	Effektmål	Aktivitet
Planerad tillsyn	Bevara goda livsvillkor för växt- och djurlivet och det rörliga friluftslivet i naturreservatet Stora Amundö och Billdals skärgård.	Tillsynsärenden har startats och handläggningen påbörjats i de fall där det är troligt att en överträdelse skett inom inventeringsområdet.	Inventera strandlinjen i Amundövik och på relevanta delar av Stora Amundön och starta tillsynsärenden där det behövs.
	Säkerställa att villkor i dispensbeslut följs.	En uppföljning har gjorts i relevanta ärenden och tillsynsärenden har startats vid behov.	Följa upp villkoren i medgivna dispenser i utvalda ärenden med prioritering av exponerings-skyddade vikar.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Telefon: 031-365 00 00 (kontaktcenter)

E-post: stadsbyggnad@stadsbyggnad.goteborg.se

